

ИНГ-ПРО ПРОПИСИ У ПРАКСИ

propisi.net

април 2024 / број 139 4/2024

Привремени боравак странца у Србији – захтев и процедура

- ▶ Поступања запосленог ради принудне наплате својих неисплаћених зарада и накнада зараде
- ▶ Тужба за утврђење – разматрања кроз судску праксу (други део)
- ▶ Економски програми опоравка као нови ризици од превара
- ▶ Изузеће записничара у прекршајном поступку
- ▶ Штрајк као колективна акција запослених и људско право на рад
- ▶ Непријављивање имовине и прихода судије у Републици Србији као разлог за разрешење судије
- ▶ Учешће грађана у остваривању локалне самоуправе

Србија - Златибор, водопад Гостиље

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА БРИГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
 0800 111 111

Оснивач и издавач:

ИНГ-ПРО Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:

Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:

Ана Фулетин

Сарадници:

Вера Кусовац
Владимир Живанкић
Драгана Марчетић
Душан Дакић
Жељко Албанезе
Катарина Мисаиловић
Маја Матић
Снежана Марјановић

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашић

Штампа:

Digital art, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева
и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.]
- Год. 3, бр. 25 (окт. 2014). - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

Привремени боравак је један од основних докумената који се издаје странцу јер је неопходан како за његово запошљавање у Србији тако и за многе друге намене, као што су школовање или учење српског језика, стручна специјализација, обука и пракса, научноистраживачки рад, спајање породице, лечење и други оправдани разлози у складу са законом или међународним уговором. Процедуре неопходне за одобрење боравка и бављења странаца настојали смо да објаснимо у овом броју часописа, с тим што је у рубрици „Радно право” објашњена и процедура принудне наплате неисплаћене зараде са аспекта Закона о раду и Закона о извршењу и обезбеђењу, а скренута је и пажња на проблеме у примени Закона о штрајку, који је донет још деведесетих година прошлог века, па је, сагласно томе, за нека решења неупотребљив и не нуди одговоре на ситуације у данашње време.

Подношење тужбе за утврђење може да буде изузетно деликатан задатак, као и процена уредности и дозвољености такве тужбе, па је у оквиру рубрике „Грађанско право” објављен наставак текста из прошлог броја о деклараторној тужби са аспекта нове судске праксе.

У Србији су средином 2023. године откривене преваре са лажним пријавама за субвенције, што нам је послужило као повод да у тексту „Економски програми опоравка као нови ризици од превара” укажемо пре свега на начине превенције превара у области субвенција.

Пошто је оно што живот оплеменењује осмех, и рубрику „Кад језик пресуди” и рубрику „Поводом” посветили смо Међународном дану шале, који се у већини земаља света обележава 1. априла, при чему смо настојали да, осим настанка и развоја, посебно обратимо пажњу на хумор у савременом друштву кроз стендап комедију, представљањем случајева шала које су завршиле на суду или хумористичких наступа који су наишли на осуду јавности.

Поред наведених, ту су и остали врло актуелни текстови у поменутим, али и другим рубрикама, као и наше сталне рубрике „Портал читалаца”, „Календар аката” и „Регистар прописа донетих између два броја”.

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* – ПРОПИСИ У ПРАКСИ отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл Редакције часописа redakcija@legeartis.rs

Пратите нас:

- www.legeartis.rs
- www.propisi.net
- www.ingpro.rs
- www.facebook.com/IngProLegeArtis

Зашто баш **PROPISI.NET?**

- ▶ Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- ▶ Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- ▶ Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- ▶ Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- ▶ Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- ▶ Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- ▶ Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- ▶ Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- ▶ Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- ▶ Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирици или латиници.
- ▶ Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- ▶ Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- ▶ Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.

У овом броју...

РАДНО ПРАВО

- 4 Привремени боравак странца у Србији – захтев и процедура
- 10 Поступања запосленог ради принудне наплате својих неисплаћених зарада и накнада зараде
- 18 Штрајк као колективна акција запослених и људско право на рад

ГРАЂАНСКО ПРАВО

- 25 Тужба за утврђење - разматрања кроз судску праксу (други део)

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

- 37 Непријављивање имовине и прихода судије у Републици Србији као разлог за разрешење судије
- 41 Економски програми опоравка као нови ризици од превара
- 47 Учешће грађана у остваривању локалне самоуправе

КРИВИЧНО И ПРЕКРШАЈНО ПРАВО

- 57 Изузеће записничара у прекршајном поступку

РУБРИКЕ

- 63 Календар важења правних аката
- 64 Портал читалаца
- 70 Поводом Међународног дана шале 1. априла
- 80 Кад језик пресуди: Вербални хумор са становишта форензичке лингвистике
- 88 Преглед прописа донетих између два броја

Привремени боравак странца у Србији – захтев и процедура

Закључно са 1. фебруаром 2024. године почела је примена иновираних прописа о боравку и раду странаца у Србији, при чему се упоредо с тим успостављају и нове процедуре, неопходне за одобрење боравка и бављења странаца, тако да су у наставку детаљније представљене процедуре које су успостављене за одобрење „привременог боравка странаца“, као најчешће траженог и врло битног услова за свако дуже бављење странаца по разним основама у Србији.

Мр Жељко Албанезе

ШТА ЈЕ ПРИВРЕМЕНИ БОРАВАК

Према дефиницији из Закона о странцима („Сл. гласник РС” бр. 24/2018, 31/2019 и 62/2023 – даље: Закон) **привремени боравак** представља дозволу боравка страног држављанина у Републици Србији, која може да се одобри странцу који намерава да борави у Републици Србији дуже од 90 дана у периоду од 180 дана, дуже од периода боравка одређеног међународним уговором, односно дуже од периода на који је издата виза за дужи боравак. Дакле, привремени боравак је дозвола која се издаје странцу за **привремени боравак** у Републици Србији од стране надлежног органа након спроведеног поступка, који се **покреће на захтев странца за одобрење привременог боравка**. У смислу наведених одредби надлежни орган је организациона јединица Министарства унутрашњих послова, Дирекције полиције – ван седишта, која обавља послове у вези са кретањем и боравком странаца. За питања странаца у Београду надлежна је Полицијска управа за Град Београд, Управа за странце, у Улици омладинских бригада број 1.

Привремени боравак је један од основних докумената који се издаје странцу јер је неопходан како за његово запошљавање у Ср-

бији тако и за многе друге намене, као што су школовање или учење српског језика, стручна специјализација, обука и пракса, научноистраживачки рад, спајање породице, лечење и други оправдани разлози у складу са законом или међународним уговором.

Подсећамо на то да су ближи услови за одобрење привременог боравка, изглед захтева за одобрење привременог боравка и изглед обрасца дозволе за привремени боравак ближе прописани Правилником о одобравању привременог боравка („Сл. гласник РС” бр. 6/2024 – даље: Правилник).

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗДАВАЊЕ ОДОБРЕЊА ЗА ПРИВРЕМЕНИ БОРАВАК

Сагласно члану 43. Закона, уз захтев за одобрење привременог боравка странац подноси и:

- 1) важећи лични или службени пасош;
- 2) важећу личну карту државе чији је држављанин, ако у складу са важећим прописима, може да улази у Републику Србију са личном картом;
- 3) доказ о средствима за издржавање током планираног боравка;
- 4) пријаву боравишта или адресе становања у Републици Србији;
- 5) доказ о здравственом осигурању током планираног боравка;
- 6) доказе о оправданости захтева за одобрење привременог боравка, у зависности од разлога – основа за његов боравак у Србији;

ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛЕ ЗА ПРИВРЕМЕНИ БОРАВАК

Привремени боравак одобрава се на временски период који се рачуна почев од датума подношења захтева, а најдуже на временски период до три године, с тим што може да се продужава на исти период, у зависности од постојања разлога због којих се привремени боравак одобрава.

Ако су услови за издавање дозволе за привремени боравак испуњени, странац је у обавези да на заказани термин лично приступи на адресу надлежног органа – полицијске управе/одељења/одсека за странце у циљу узимања биометријских података. Након узетих биометријских података, странац врши увид у податке и даје сагласност да су његови лични подаци тачно и исправно евидентирани, након чега се странцу издаје потврда о започетом процесу издавања картице дозволе за привремени боравак, која се лично уручује странцу. У тој потврди наводи се и евиденцијски број странца, који је неопходан странцу или његовом послодавцу ради остваривања права и обавеза у Републици.

ОДБИЈАЊЕ ЗАХТЕВА ЗА ПРИВРЕМЕНИ БОРАВАК

Захтев за привремени боравак одбија се када:

- рок важења личног или службеног пасоша краћи је од три месеца од рока на који се одобрава привремени боравак;
- није испуњен један или више општих услова који су прописани Законом;
- странцу је на снази заштитна мера удаљења, мера безбедности протеривања или му је изречена забрана уласка;

- то захтевају разлози заштите безбедности Републике Србије и њених грађана;
- постоји оправдана сумња да странац неће користити привремени боравак у намеравану сврху;
- странац приложи фалсификовану путну исправу;
- утврди се да су докази приложени уз захтев за привремени боравак фалсификовани или прибављени на незаконит начин;
- постоје разлози да се оправдано верује да странац неће поступати у складу са правним поретком Републике Србије;
- организација надлежна за запошљавање надлежном органу достави образложену процену да нису испуњени услови за запошљавање, посебне случајеве запошљавања и самозапошљавање странца у Републици Србији.

Прелазне одредбе Правилника

Сагласно члановима 30. и 31. Правилника:

- 1) странац којем је одобрен привремени боравак и утиснута налепница у путну исправу, односно уручено решење о одобреном привременом боравку, у складу са прописима који су били на снази до ступања на снагу Правилника (закључно са 31. 1. 2024. године), наставља да борави у Републици Србији до истека рока на који је одобрен привремени боравак, у складу са прописима по којима је одобрен привремени боравак;
- 2) поступци који су започети у складу са прописима који су важили до ступања на снагу Правилника (до 31. 1. 2024) окончаће се у складу са тим прописима.

Поступања запосленог ради принудне наплате својих неисплаћених зарада и накнада зараде

У овом тексту објашњена је процедура принудне наплате неисплаћене зараде са аспекта Закона о раду и Закона о извршењу и обезбеђењу, уз осврт на другачију процедуру када запослени поседује обрачун зараде, у односу на ситуацију када нема ту извршну исправу у поседу.

Мр Жељко Албанезе

1. ПРЕМА ОДРЕДБАМА ЗАКОНА О РАДУ

Према члану 110. став 1. Закона о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – УС, 113/2017 и 95/2018 – аутентично тумачење) зарада се исплаћује запосленом у роковима утврђеним општим актом и уговором о раду, најмање једанпут месечно, а најкасније до краја текућег месеца за претходни месец, с тим што послодавац има обавезу да запосленом достави обрачун приликом сваке исплате зараде (члан 121). **Та обавеза послодавца постоји и за месец за који није извршио исплату зараде**, при чему је дужан да запосленом достави и обавештење да исплата зараде није извршена, са разлозима због којих то није учињено.

Могућност покретања принудне наплате неисплаћене зараде

Према члану 121. став 6. Закона о раду **обрачун зараде и накнаде зараде које је дужан да исплати послодавац, у складу са законом, представља извршну исправу**. Наведена законска одредба омогућава запосленима да у извршном поступку наплате неисплаћену зараду. Наравно, захтев за принудном наплатом зараде „не поништава” право запосленог да пред судом оспорава законитост обрачуна

своје зараде, без обзира на то да ли је она исплаћена или не.

Подношење захтева за принудну наплату зараде

Већ је истакнуто да је послодавац обавезан да запосленом исплаћује зараде у роковима утврђеним општим актом и уговором о раду, најмање једанпут месечно, а најкасније до краја текућег месеца за претходни месец. Уколико се послодавци не придржавају тих законских обавеза, запослени могу да траже принудно извршење зараде, а да би запослени могли то да учине, њихов обрачун зараде мора да буде уведен у ред извршних исправа. Тиме се уједно и поједностављује и убрзава поступак наплате неисплаћених зарада запослених од послодавца, односно, уколико послодавац не исплати зараду запосленом, запослени на основу добијеног документа – обрачуна зараде, као извршне исправе, у релативно кратком року може да наплати неисплаћену зараду, односно накнаду зараде у поступку принудног извршења. То је најпре омогућено ставом 6. члана 121. Закона о раду, по ком **„обрачун зараде и накнаде зараде које је дужан да исплати послодавац у складу са законом представља извршну исправу”**, а затим и чланом 41. став 1. тачка 8) Закона о извршењу и обезбеђењу, којим је прописано да је извршна исправа и она исправа која је другим законом одређена као извршна. Притом треба имати у виду да је потраживање за исплату зараде доспело за исплату наредног дана од дана када је

номоћника извршног повериоца, јавни извршитељ треба да примени важећу Адвокатску тарифу, сходно вредности потраживања из поднетог предлога за извршење на основу целокупног потраживања из извршне исправе, тј. узима се као вредност потраживања збир главног дуга и трошкова парничних трошкова поступка, досуђених извршном исправом” (Решење Основног суда у Јагодини Ипв.(И) - 74/2023 од 9. 10. 2023).

Затезна камата у извршном поступку

Сматрамо да у поступку наплате неисплаћених зарада запослени нема право на затезну камату због кашњења послодавца при исплати зараде. Наиме, у том случају суд одлучује по обрачуну зараде, као извршној исправи, а у предлогу за извршење може да буде само наплата зараде из тог обрачуна у ком нема затезне камате. То се јасно истиче и у Решењу Привредног апелационог суда Иж 201/18 од 1. 3. 2018. године, у ком је констатовано да у поступку принудног извршења може да се захтева принудно остварење само оне обавезе за коју извршни поверилац располаже извршном исправом (као што је у датом случају само зарада). Извршни поверилац не располаже извршном исправом која се односи на обавезу плаћања законске затезне камате на износ парничних трошкова. У извршном поступку не може да се одреди наплата камате ако иста није досуђена извршном исправом, јер таква могућност није предвиђена важећим ЗИО.

Ако то жели, евентуалну накнаду на име затезне камате запослени може накнадно да тражи у парничном поступку.

Такође треба имати у виду да су одређивање и наплата затезне камате на износ досуђених трошкова поступка одређени чланом 47а ЗИО, којим је прецизирано да, ако су у извршној исправи одређени трошкови поступка, суд ће на предлог извршног повериоца решењем о извршењу одредити наплату законске затезне камате на износ досуђених трошкова од дана наступања извршности извршне исправе до дана наплате. Наведена одредба сходно се примењује и на јавног извршитеља када је он надлежан за доношење решења о извршењу на основу извршне исправе.

Према Решењу Вишег суда у Београду ГжИ број 4525/22 од 5. 10. 2022. године, извршни поверилац има право на камату на трошкове поступка који су одређени у извршној исправи од извршности извршне исправе до наплате, сходно чл. 47а ЗИО, под условом да је то тражено у предлогу за извршење. Зато навод жалбе повериоца да остаје при захтеву за наплату камате на досуђени износ трошкова и да му стога припада право на тај износ није основан. У предлогу за извршење поверилац није предложио да му се одреди и наплата законске затезне камате на износ досуђених трошкова према чл. 47а ЗИО, па, сходно чл. 3. Закона о парничном поступку, може да се одлучује само у границама захтева који су постављени у поступку.

Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК“ представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства и пореза. Наменен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издавајмо: Рачуноводство, Порези, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 1.700 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За препоруку и групе информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Штрајк као колективна акција запослених и људско право на рад

Nemo male facit, qui iure utitur – Sec. Gaius, D.50,17,55) – Нико не чини зло ако се користи својим правом.

За разлику од држава у региону које су донеле нове законе о штрајку, усаглашене са ратификованим конвенцијама, наш постојећи Закон о штрајку, усвојен још крајем прошлог века, у неким решењима је анахрон и неупотребљив, па је у наставку указано на проблеме који се због тога јављају у пракси.

Вера Кусовац

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

У свим демократским друштвима запослени имају право на штрајк ради заштите професионалних и економских интереса. Право запослених на штрајк гарантовано је бројним међународним документима и националним законодавством. Од релевантних међународних норми то су:

- Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима,
- Европска социјална повеља и
- конвенције Међународне организације рада (осам фундаменталних конвенција МОП-а које је Србија ратификовала).

Република Србија потврдила је Ревидирану европску социјалну повељу, чиме су потврђени међународни уговори постали саставни део њеног правног поретка и непосредно се примењују. Поменутом повељом заштићено је право запослених на штрајк.

Уставом Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 98/2006, 115/2021-3 (Амандмани I–XXIX), 16/2022-3) гарантује се право запослених на штрајк, у складу са законом, сходно природи или врсти делатности. Право на штрајк може да буде ограничено само законом, сходно природи или врсти делатности.

Закон о штрајку („Сл. лист СРЈ” бр. 29/96 и „Сл. гласник РС” бр. 101/2005 – др. закон

и 103/2012 – одлука УС) садржи дефиницију штрајка, као и опис поступка и начина организовања штрајка.

Закон о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/2005... 95/2018 – аутентично тумачење – даље: Закон) не садржи одредбе о штрајку.

Значење речи штрајк (енг. *strike*) – „удар” – односи се на заједничко напуштање посла од стране радника (повећање плате или смањење часова рада), бојкот, локаут.

КОНВЕНЦИЈЕ МЕЂУНАРОДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ РАДА И ПРАВО НА ШТРАЈК

Према међународном праву, право на штрајк произлази из Конвенције МОП-а број 87 о синдикалним слободама и заштити синдикалних права из 1948. године и Конвенције број 98 о правима радника на организовање и на колективне преговоре из 1949. године.

Према члану 2. Конвенције број 87, радници и послодавци, без икаквих изузетака, имају право да без претходног одобрења образују организације по свом избору, као и да им приступају, под искључивим условом да се придржавају њихових статута. Јавне власти морају да се уздржавају од сваке интервенције такве природе која би имала за циљ ограничење наведеног права или ометање законског извршења. Према члану 4. наведене конвенције, радничке и послодавачке организације не могу да буду распуштене или њихове делатности обустављене административним путем. Радници, послодавци и њихове одго-

прописано је да Савет разматра нацрте закона и предлоге других прописа од значаја за економски и социјални положај запослених и послодаваца. Наведени закон не садржи одредбе о штрајку.

Тешко је објаснити спорост у реформисању прописа о раду, која у извесној мери погодује и страним инвеститорима. Од запослених у фабрици „Фијат” у Крагујевцу, када су штрајковали, тражено је да се обавезу да у наредне три године неће штрајковати!? Страни инвеститори прећутно имају подршку државе и у случајевима када се не поштује минимум стандарда рада и радних права запослених, утврђених међународним конвенцијама које

је Србија ратификовала и позитивним прописима о раду у нас (примери отказа уговора о раду због учешћа у штрајку).

Уколико социјални дијалог социјалних партнера остане као и до сада, а све транзиционе невоље правдају се светском финансијском кризом, уз одсуство свести свих учесника у социјалном дијалогу о потреби да мењају начин рада, намеће се питање имамо ли ми социјално одговорну државу. Уместо одговора цитираћемо америчког филозофа, есејисту и писца Џорџа Сантајану: „Они који се не могу сетити прошлости, осуђени су да је понове.”

Нова опција у оквиру нашег електронског издања Прописи.НЕТ

PROPISI.NET | INS-PRO ISSN 1820-4880

моје фасцикле

МОЈЕ ФАСЦИКЛЕ:

Издвојено у мојој фасцикли

Прва фасцикла

Фасцикла за важну тему!
Фасцикла за сваки предмет!
Фасцикла за сваког клијента!

Кликом на ☆ издвојите документе (чланке, прописе, правна мишљења, судску праксу, стручне коментаре, обрасце и уговоре) битне за ваше пословање, како бисте их прикупили на једном месту, у оквиру нове опције „Моје фасцикле”, где им након тога приступате једним кликом.

Уз издвојени документ можете да забележите :

- кључну мисао из чланка, прописа, службеног мишљења, судске пресуде, коментара;
- тумачење прописа, појединог члана прописа, одређеног спорног питања;
- напомену о повезаним прописима са издвојеним документом који су од важности за вас;
- свој коментар или запажање;
- личну напомену за ког клијента је документ битан;
- напомену за који судски, управни или други поступак је документ битан и сл.

Замените стикере, налепнице и белешке разбацане на више места Мојим фасциклама!

Детаљне информације пронађите у оквиру Корисничког упутства, које је доступно у оквиру издања, или контактирајте колеге из Службе промоције и продаје.

Тужба за утврђење – разматрања кроз судску праксу (други део)

Деклараторна тужба, односно тужба за утврђење је врста тужбе која је посебно прописана процесним законом, при чему има своја ограничења и посебна правила по којима се цени њена допуштеност, због чега заслужује посебну пажњу, па је у тексту чији је први део објављен у прошлом броју акценат на релативно богатој судској пракси везаној за тај процесни институт.

Драгана Марчетић,
судија Вишег суда у Београду

Снежана Марјановић,
судија Вишег суда у Београду

ПРАВНИ ИНТЕРЕС ЗА ПОДНОШЕЊЕ ТУЖБЕ ЗА УТВРЂЕЊЕ

Постојање правног интереса за подношење тужбе за утврђење јесте најделикатније правно питање, које се процењује у свакој конкретној ситуацији. Да би постојао правни интерес тужиоца за подношење тужбе, потребно је да, у случају успеха у спору, тужилац стиче могућност да реализује неко своје конкретно право. Интерес постоји и када се правни положај тужиоца показује као неизвесан у односу према туженом, при чему је отклањање такве неизвесности оправдано.

ТЕРЕТ ДОКАЗИВАЊА ПОСТОЈАЊА ПРАВНОГ ИНТЕРЕСА

С обзиром на то да тужилац подношењем деклараторне тужбе заправо указује на то да има правни интерес за утврђење, на њему лежи терет доказивања постојања правног интереса сходно чл. 231. ЗПП, тако да се тај интерес не претпоставља.

Из образложења:

Према утврђеном чињеничном стању, тужена ГГ је ћерка тужиоца, а тужена ВВ бивша супруга тужиоца. Тужилац и тужена ВВ, као продавци, са туженим ББ, као купцем, 24. 10.

2008. године закључили су уговор о купопродаји непокретности – апартмана површине 65 m², са правом коришћења 1/11 дела на к. п. бр. ... КО ... , на ком су потписи оверени од стране суда. Из наведеног уговора следи да је била уговорена купопродајна цена од 80.000 евра у динарској противвредности, а у уговору је констатовано да су продавци на име купопродајне цене примили 70.000 евра на дан закључења и овере уговора, као и да је купац уведен у посед. Правоснажном пресудом Општинског суда у Чајетини П 99/09 од 17. 11. 2009. године усвојен је захтев ББ, раскинут претходно наведени уговор о купопродаји, закључен 24. 10. 2008. године, и обавезани АА и ВВ да солидарно ББ исплате 70.000 евра и накнаде материјалну штету због неизвршења уговора, док је ББ обавезан да непокретност која је била предмет уговора преда у државину и својину АА и ВВ. Из образложења наведене пресуде следи да је уговор раскинут јер продавци нису извршили обавезу преузету чланом 6. Уговора – да најкасније до 15. 3. 2009. године легализују стамбени објекат у ком се налази апартман, који је био предмет уговора. С обзиром на то да АА и ВВ нису добровољно извршили обавезу утврђену претходно наведеном правоснажном пресудом, ББ је поднео предлог за принудно извршење Основном суду у Ужицу, а као средство извршења предложена је продаја непокретности извршног дужника АА, уписана у Лист непокретности бр. ... КО Закључком о додели И 4/12 од 14. 2. 2013. године и Закључком о предаји од 5. 3. 2013. године извршном повериоцу ББ су додељене, а затим предате у својину и на коришћење непокретности – власништво извр-

Правилно је поступио првостепени суд када је одбацио тужбу тужиоца, као недозвољену, а за своју одлуку је дао довољне и јасне разлоге, које прихвата и овај суд, као другостепени. Наиме, одредбом члана 194. став 3. Закона о парничном поступку прописано је да тужба за утврђење може да се поднесе ради утврђивања постојања односно непостојања чињенице, ако је то предвиђено законом или другим прописом.

Полазећи од околности да тужилац у конкретном случају тражи утврђење чињенице да је у целости измирио своје обавезе према туженом за период од јуна 2013. године закључно са мартом 2014. године, за које таква могућност није предвиђена законом или другим прописом, Виши суд налази да је првостепени суд правилном применом материјалног права донео правилну и на закону засновану одлуку, којом је одбацио тужбу тужиоца као недозвољену. Изрека побијаног решења је јасна и непротивречна, као и дати разлози, због чега нису основани жалбени наводи тужиоца да побијано решење има неправилности и контрадикторности, чиме указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12) ЗПП

Без утицаја на правилност ожалбеног решења су и жалбени наводи тужиоца да тужилац има правни интерес за вођење наведеног поступка, да није имао могућност да учествује у извршном поступку, као и да је извршио уплату дуга туженом за спорни период, све

према рачунима овде туженог, због тога што за дозвољеност тужбе за утврђење чињеница у конкретном случају није од утицаја постојање правног интереса тужиоца, већ само околност да ли је таква могућност предвиђена законом или другим прописом. С обзиром на то да ни једним прописом није предвиђена могућност утврђења чињеница онако како то тужилац захтева тужбом, правилан је закључак првостепеног суда да је тужба недозвољена.

На основу изнетог, применом одредбе члана 401. тачка 2) ЗПП, Виши суд је одлучио као у изреци.

(Решење Вишег суда у Београду Гж. 2288/19 од 12. 3. 2021)

УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

Подношење тужбе за утврђење може да буде изузетно деликатан задатак, као и процена уредности и дозвољености такве тужбе. Сам тужбени захтев мора да буде јасан, а тужилац мора да докаже постојање правног интереса већ у тужби. Он то мора да докаже без обзира на то да ли постоји оспоравање туженог, будући да о томе суд води рачуна по службеној дужности јер је то процесна претпоставка за вођење овакве врсте парница. У неким случајевима правни интерес је јасан, тако да задатак да се он утврди и препозна није тежак и компликован, али у ситуацијама које су изложене то може да буде захтевно и деликатно.

Електронски часопис ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ“, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Намењен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издвајамо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене уставне, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца“, „Календар правних аката“ и „Регистар прописа“.

Тренутно се у издању налази преко 1.700 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

Непријављивање имовине и прихода судије у Републици Србији као разлог за разрешење судије

Непријављивање прихода и имовине може да има озбиљне последице, од којих је најтежа, теоретски сасвим могућа, разрешење судије.

Душан Дакић,

судија Основног суда у
Новом Саду

Етичким кодексом судија предвиђено је да је сваки судија дужан да при обављању судијске функције и у поступцима ван суда развија стандарде понашања који доприносе очувању угледа и достојанства суда и судија.¹ Сваки судија мора да се уздржава од недоличних поступака, као и од поступака који могу да наруше поверење јавности у суд.

Када је реч о начелним мишљењима, Етички одбор Високог савета судства увек је, уз принцип достојанства судија, указивао и на принцип оданости принципима Етичког кодекса.² Тај принцип постаје нарочито значајан када се зна да је кршење одредаба Етичког кодекса у већој мери дисциплински прекршај судија,³ који ће бити предмет даљег разматрања.

Агенција за спречавање корупције

У поступку провере имовине судија најзначајнију улогу има Агенција за спречавање корупције (даље: Агенција). Судија је јавни функционер, па се на њега примењују одредбе Закона о спречавању корупције.⁴ Агенција је овлашћена да покреће и води поступак у ком се одлучује о постојању повреда закона, као и да изриче мере у складу са тим законом, затим да подноси кривичне пријаве, захтеве за покретање прекршајног поступка и иницијативе за покретање дисциплинског поступка, али и да води и објављује Регистар судија и Регистар имовине и прихода судија, односно

да проверава извештаје о имовини и приходима које поднесе судије.⁵

Судије током трајања свог мандата, и непосредно након одласка са функције, у више наврата пријављују своју имовину или промене у оквиру исте. Тако је сваки судија обавезан да у року од тридесет дана од дана избора редовно пријављује своју имовину и приходе Агенцији, као и имовину и приходе супружника или ванбрачног партнера, али и малолетне деце, уколико живе у истом породичном домаћинству, према стању на дан избора. Идентичан извештај подноси и судија којем је престала јавна функција, и то у року од тридесет дана од дана престанка јавне функције, према стању на дан престанка јавне функције. Судија ванредно пријављује своју имовину и приходе ако се имовина или приходи судије битно промене у претходној години. У таквим околностима судија подноси Агенцији извештај према стању на 31. децембар претходне године, а најкасније до истека рока за подношење годишње пореске пријаве за утврђивање пореза на доходак грађана.⁶

Поред свега, Агенција је надлежна да проверава тачност и потпуност података у поменутом извештају, као и благовременост достављања истог. У том поступку Агенција оцењује да ли постоји несагласност између података из извештаја и стварног стања или несагласност између увећане вредности имовине и пријављених прихода судије. У случају да постоји несагласност, Агенција ће позвати судију да се изјасни о разлозима за то. Када утврди да постоји несагласност, Агенција обавештава надлежни орган ради предузимања мера из његове надлежности.⁷

- 6 Ибид, чланови 68. и 69.
7 Чланови 75. и 76. Закона о спречавању корупције („Сл. гласник РС” бр. 35 од 21. маја 2019, 88 од 13. децембра 2019, 11 од 12. фебруара 2021 – Аутентично тумачење, 94 од 27. септембра 2021, 14 од 7. фебруара 2022).
8 Ибид, члан 101.
9 Ибид, члан 102.
10 Ибид, чланови 78. и 79.
11 Ибид, чланови 82. и 83.
12 Ибид, члан 80.
13 Ибид, члан 86.
14 Члан 6. Закона о судијама („Сл. гласник РС” бр. 10/2023).
15 Ибид, члан 15.
16 Члан 68. Закона о судијама („Сл. гласник РС” бр. 10/2023).
17 Ибид, члан 69.
18 Ибид, члан 95.
19 Ибид, члан 97.
20 Ибид, члан 99.
21 Члан 4. Правилника о раду Етичког одбора Високог савета судства, донетог на седници Високог савета судства 9. 6. 2022. године.
22 Члан 42. Правилника о раду Етичког одбора Високог савета судства, донетог на седници Високог савета судства 9. 6. 2022. године.

- 23 Ибид, члан 35.
24 Члан 22. Правилника о поступку за утврђивање дисциплинске одговорности судија и председника судова, донетог на седници Високог савета судства 8. 5. 2015. године.
25 Члан 33. Закона о спречавању корупције („Сл. гласник РС” бр. 35 од 21. маја 2019, 88 од 13. децембра 2019, 11 од 12. фебруара 2021 – Аутентично тумачење, 94 од 27. септембра 2021, 14 од 7. фебруара 2022. године).
26 Чланови 75. и 76. Закона о спречавању корупције („Сл. гласник РС” бр. 35 од 21. маја 2019, 88 од 13. децембра 2019, 11 од 12. фебруара 2021 – Аутентично тумачење, 94 од 27. септембра 2021, 14 од 7. фебруара 2022. године).
27 Члан 23. Правилника о поступку за утврђивање дисциплинске одговорности судија и председника судова, донетог на седници Високог савета судства 8. 5. 2015. године.
28 Ибид, члан 33.
29 Ибид, члан 34.
30 Члан 97. Закона о судијама („Сл. гласник РС” бр. 10/2023).
31 Ибид, члан 98.
32 Ибид, члан 99.
33 Ибид.

Економски програми опоравка као нови ризици од превара

Тема овог текста су ризици од превара које носе економски програми опоравка и субвенције, као и начини превенције превара.

Маја Матић,

шеф Одсека за истраживања и развој Агенције за спречавање корупције

ЕКОНОМСКИ И ДРУШТВЕНИ АМБИЈЕНТ

Глобална економија суочава се са значајним изазовима. Раст је више него неизвесан, а висока инфлација проширила се на све земље и производе. Ризици су умножени. Недостатак снабдевања енергијом повећава цене. Инфлаторни притисци су се појачали, углавном због ратова, који су подстакли раст цена енергената и прехранбених производа. Виша цена енергије утицала је на повећање цена у широкој потрошњи роба и услуга. Енергетски

шок је подигао инфлацију на нивое који нису виђени уназад годинама, при чему смањује економски раст широм света.

Централне банке широм света повећавају каматне стопе како би обуздале инфлацију и учврстиле инфлациона очекивања у својим економијама. Каматне стопе се повећавају, што је неопходно за сузбијање инфлације, али тако повећавају и финансијску рањивост. Строжа монетарна политика и успоравање раста помоћи ће да се инфлација на крају ублажи. Раст каматних стопа са собом носи многе изазове и ризике. Отплата дуга биће скупља за привредне субјекте и домаћинства која имају дуг са променљивом каматном стопом, или приликом преузимања новог дуга. Депресијација валуте у односу на долар у тржиштима у развоју доприноси таквим ризицима.

ризика од преваре. Због тога функције унутрашње и екстерне ревизије играју виталну улогу у очувању интегритета и значајно могу да побољшају откривање превара.

Јавност пружа вредне информације у вези са сумњом или потенцијалним преварама, због чега је неопходно да се обезбеде одговарајући механизми за олакшање извештавања. Обезбеђењем да телефонске линије и онлајн-портали буду доступни јавности, уз могућност анонимног пријављивања, јавне организације могу да добију информације о потенцијалним преварама којима иначе не би

могле да приступе. Најбољи подстицај извештавању чини предочавање негативног утицаја преваре у социјалним давањима.

Ендноте

- 1 International Monetary Fund, World Economic Outlook 2023; <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2023/10/10/world-economic-outlook-october-2023>
- 2 ACFE Association of Certified Fraud Examiners Methodology
- 3 ACFE Association of Certified Fraud Examiners, Occupational Fraud 2022, A Report to the Nations, <https://legacy.acfe.com/report-to-the-nations/2022/>
- 4 <https://www.ftc.gov/legal-library/browse/cases-proceedings>

Учешће грађана у остваривању локалне самоуправе

Учешће грађана у остваривању локалне самоуправе једно је од основних права грађана, прокламовано у основним уставним начелима (Устав Републике Србије – „Службени гласник РС” бр. 98/2006, 115/2021 – амандмани I–XXIX и 16/2022). То право грађани остварују путем референдума, грађанске (народне) иницијативе и својих слободно изабраних представника, при чему исто не може да им се ускрати или одузме, али не могу да га користе за време ванредног или ратног стања.

Катарина Мисаиловић,
правни саветник

Локална самоуправа је право грађана да непосредно и преко својих слободно изабраних представника управљају јавним пословима од заједничког и општег интереса за локално становништво, као и право и обавеза органа јединице локалне самоуправе да, у складу са законом, планирају, уређују и управљају јавним пословима који су у њиховој надлежности и од интереса за локално становништво, по Закону о локалној самоуправи („Сл. гласник РС” бр. 129/2007, 83/2014 – др. закон, 101/2016 – др. закон, 47/2018 и 111/2021 – др. закон).

Облици учешћа грађана у остваривању локалне самоуправе

Грађани учествују у остваривању локалне самоуправе путем грађанских иницијатива, референдума и збора грађана.

На питање којим прописима је регулисано учешће грађана у остваривању локалне самоуправе, одговор би био да је то учињено Законом о локалној самоуправи и Законом о референдуму и грађанској иницијативи („Сл. гласник РС” бр. 111/2021 и 119/2021). Сазивање збора грађана, његов рад и доношење одлука уређују се статутом и одлуком скупштине јединице локалне самоуправе (скупштина).

Ко има право учешћа у остваривању локалне самоуправе?

Право да се изјасне на локалном референдуму и учествују у грађанској иницијативи

Обавезност одлуке донете на референдуму

Скупштина може да донесе акт супротан акту односно питању потврђеном на референдуму или да изменама и допунама тог акта мења суштину потврђеног акта односно питања тек по истеку четири године од дана одржавања референдума, уз обавезу спровођења саветодавног референдума о том питању.

Поновно расписивање референдума о истом питању

Ако су грађани на референдуму донели одлуку против потврђивања акта односно питања које је било предмет изјашњавања, о том акту односно питању не може поново да се одлучује на референдуму у року краћем од четири године од дана одржавања референдума.

Заштита права пред надлежном комисијом

Грађанин може да поднесе приговор надлежној комисији у року од 48 сати од затварања гласачког места на ком је уписан у бирачки списак – ако га је гласачки одбор неосновано спречио да гласа или му је на гласачком месту повређено право на слободно и тајно гласање. Овлашћени предлагач, односно његов представник, као и сваки одборник, у зависности од територије за коју је референдум расписан, има право да у року од 48 сати од тренутка кад је донета одлука, односно извршена радња или учињен пропуст надлежне комисије или гласачког одбора поднесе приговор надлежној комисији ако сматра да су тиме учињене неправилности у спровођењу референдума.

Надлежна комисија одлучује о приговору у року од 96 сати од подношења приговора. Она доставља решење по приговору подносиоцу приговора у писменој форми, непосредно или путем поште, и објављује га на својој веб-презентацији. Жалба због тога што у прописаном року није донета одлука о приговору подноси се у року од 48 сати од часа када је требало да буде донета одлука о приговору.

Поништавање гласања и поновно изјашњавање о референдумском питању

Ако утврди да је неправилност учињена на једном или више гласачких места битно утицала на резултате гласања, надлежна комисија поништиће радње на тим гласачким местима и одредити време њиховог понављања.

Жалба против решења надлежне комисије

Против решења надлежне комисије, донетог по приговору, подносилац приговора може да поднесе жалбу Управном суду у року од 96 сати од пријема тог решења, преко надлежне комисије.

Управни суд решава по жалби у року од 96 сати од пријема жалбе са списима, с тим што је његова одлука правоснажна и против ње не могу да се поднесу ванредна правна средства, предвиђена законом којим се уређује управни спор.

Поступак пред Управним судом

О жалби односно тужби поднетој у складу са поменутих законом Управни суд одлучује сходном применом одредаба закона којима се уређује поступак у управним споровима.

Збор грађана

Збор грађана такође је облик учешћа грађана у остваривању локалне самоуправе. Сазива се за део територије јединице локалне самоуправе утврђен статутом. Процедура спровођења збора грађана дефинисана је актима јединице локалне самоуправе.

Збор грађана расправља и даје предлоге о питањима из надлежности органа јединице локалне самоуправе. Исто тако, већином гласова присутних усваја захтеве и предлоге и упућује их скупштини или појединим органима и службама општине.

Органи и службе општине дужни су да у року од 60 дана од одржавања збора грађана размотре захтеве и предлоге грађана и да о њима заузму став, односно донесу одговарајућу одлуку или меру, као и да затим о томе обавесте грађане.

Изузеће записничара у прекршајном поступку

Записничар је учесник у прекршајном поступку, како у току суђења у ужем смислу тако и ван њега (ван рочишта и претреса), при чему институт изузећа обезбеђује да записничар буде ван сваке сумње у погледу законитог и непристрасног обављања своје дужности у прекршајном поступку.

Владимир Живанкић,
судија Прекршајног суда у
Кикинди

I ПОЈАМ ЗАПИСНИЧАРА

Записничар се у Закону о прекршајима („Сл. гласник РС” бр. 65/13, 13/16, 98/16, 91/19, 112/22) помиње у члану 130, којим је прописано да он води записник. Ради се о састављању записника о радњи предузетој у току прекршајног поступка. Објашњава се и како се то ради – записник се саставља тако што лице које предузима радњу гласно говори записничару шта ће унети у записник (према Законику о кривичном поступку – члан 232), а записник пише записничар, и то тако што лице које предузима радњу казује гласно записничару шта ће унети у записник.

Поред тога, чланом 131. указано је на то да се у записник о предузетој радњи, поред осталог, уносе и лична имена присутних лица и у ком својству присуствују, што значи да ће се унети и лично име поступајућег записничара.

На крају записничар, према члану 134, уз судију потписује такав записник, док, према члану 135, уз чланове већа другостепеног прекршајног суда потписује и записник о већању и гласању. У просторији у којој се већа и гласа могу да буду присутни само чланови већа и записничар (члан 155). Осим тога, записник о претресу потписују присутне странке, бранилац, судија и записничар (члан 242).

На питање где се још констатује присуство записничара, одговор се може пронаћи у члану 222, према ком, по правилу, вештак пре-

гледа предмете вештачења у присуству судије који води прекршајни поступак и записничара. Према томе, нема сумње да је записничар (овде се подразумева појам записничара у мушком и женском роду) учесник у прекршајном поступку, и то како у току суђења у ужем смислу тако и ван њега (ван рочишта и претреса). Записничар је, дакле, особа која учествује у прекршајном поступку тако што на рочишту или претресу пише записник. Међутим, ван рочишта или претреса уноси у попис списка писмена која су примљена док се предмет налази у већу, односно код судије појединца (члан 169. Судског пословника), учествује у евидентирању одлука донетих на седници већа ван (главног) претреса (члан 185. поменутог пословника) и поступа по до-ставним наредбама и наредбама о заказивању рочишта (члан 180).

II ПОСТУПАК ПО ЗАХТЕВУ ЗА ИЗУЗЕЋЕ

С обзиром на поменуто својство учесника у поступку, јасно је зашто постоје следеће одредбе закона. Наиме, поступак по захтеву за изузеће записничара на непосредан начин уређен је одредбом члана 116. Закона о прекршајима („Изузеће других учесника у поступку”), тако да се одредбе о изузећу судија сходно примењују и на записничаре. У том смислу у наставку је размотрено како је уређен поступак по захтеву за изузеће судија и како се то посредно примењује на записничара.

Ко и до када може да тражи изузеће?

Што се тиче питања ко може да тражи изузеће, према Закону о прекршајима (чланови 114, 115. и 116) изузеће судије могу да траже

ЗАКЉУЧАК

Ако је „установа изузећа у кривичном поступку уведена ... у циљу обезбеђења претпоставке непристрасности судије” (Пресуда Врховног касационог суда Кзз 1115/2022 од 8. 11. 2022. године), **при чему** „изузеће представља законску суспензију, односно онемогућавање судији или другом службеном лицу да учествује у прекршајном поступку, како би се обезбедила објективност и отклонила сумња у пристрасност тих лица према неким од учесника у поступку (судија, записничар, замољени судија и сл.)” (судије Покрајинског већа за прекршаје у Новом Саду Јован Боснић и Светислав Грчић),

а „имајући у виду чињеницу да у кривичном поступку, поред судије и судије поротника, учествују и други кривичнопроцесни субјекти, чија је објективност у раду такође неопходан предуслов за објективно и свестрано расветљење и решење кривичне ствари, законодавац је прописао да се одредбе о изузећу судија и судија поротника сходно примењују и на ... записничаре” (професор Др Станко Бејатовић),

закључујемо да институт изузећа обезбеђује да записничар буде ван сваке сумње у погледу законитог и непристрасног вршења своје дужности у прекршајном поступку, чиме се одржава и јача поверење јавности у независност судова.

Календар важења њравних акаџа

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

Пропис	„Сл. гласник РС” број	Датум примене
Правилник о начину издавања, вођења евиденција, изгледу и начину постављања налепнице за лака електрична возила	16/2024	почиње да се примењује од 5. априла 2024. године
Правилник о условима за стављање животиња у промет, начину прегледа пошиљке животиња пре утовара, обрасцу уверења о здравственом стању животиња, обрасцу потврде о здравственом стању пошиљке животиња у промету, садржини и начину вођења евиденције о издатим уверењима и потврдама	18/2024	почиње да се примењује од 1. маја 2024. године

Имате питање?

Имамо одговор!

У овој рубрики дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНО ПРАВО

Сукоб интереса при заступању, односно представљању две стране са супротним интересима (синдикат и његови чланови, с једне стране, и послодавац, с друге стране)

П: Да ли зајослена која ради на радном месту љавника, али је истовремено љредсљавник синдикаља, љо овлашћенеу дирекљора може да води дисциљински љосљуљак љрољив зајосленосљ који је члан синдикаља, с обзиром на љо да ће с друје сљране као љредсљавник синдикаља шљљљљљљљ љрава зајосленосљ, као члана синдикаља, и да ли дирекљор у љом случају може да овласљи љредседницу синдикаља да води дисциљински љосљуљак?

О: Сматрамо да запослена правница треба да изврши налог директора, дакле да води дисциплински поступак против запосленог. Наиме, треба имати у виду опис њеног радног места, тј. да ради као дипломирани правник, па иако је истовремено председница синдиката, сматрамо да је њена примарна обавеза да извршава радне задатке у складу са својим уговором о раду, за које прима зараду. Такође подсећамо на то да је одредбом члана 192. Закона о раду прописано да у правном лицу о правима, обавезама и одговорностима из радног односа одлучује надлежни орган код послодавца, односно лице утврђено законом или општим актом послодавца или лице које они овласте. На основу дате одредбе директор установе могао је да овласти правницу да заступа послодавца у евентуалном радном спору, јер заступа послодавца по основу свог радног места и послова које обавља у установи, а не одбрану по основу своје синдикалне функције. Према томе, правница је дужна да савесно и одговорно обавља

послове на којима ради (члан 15. Закона о раду), укључујући и вођење дисциплинског поступка, а синдикална организација може да ангажује друго лице у оквиру установе или чак изван ње да брани запосленог.

Јубиларна награда у здравственој установи за стаж остварен у иностранству

П: Да ли љраво на јубиларну наљраду, саљласно чл. 105. сљљ. 6. Посебнољ колекљивнољ уљовора за здравсљвене усљанове чиљи је оснивач Репубљика Србиља, ауљљономна љокраљина и јединица локалне самоуљраве, заљослени осљљварује за укуљно осљљварен радни сљљаж, који би обухваљљљо и радни сљљаж сљљечен у иносљљрансљљву?

О: Чланом 105. ст. 6. Посебног колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе предвиђено је право запосленог на јубиларну награду за 10, 20, 30, 35 и 40 година рада проведених у радном односу. Наведеним прописом није изричито наведено да ли се радни стаж односи искључиво на време проведено на раду у Србији. Међутим, Министарство рада, запошљавања и социјалне политике у Мишљењу бр. 113-04-00024/2012/02 од 5. јула 2013. године заузело је став да, када је у питању остваривање права запосленог из радног односа (конкретно јубиларне награде) која су везана за време проведено у радном односу, у обзир могу да се узму године рада остварене у радном односу на територији бивше републике СФРЈ, које је запослени остварио до дана отцепљења те републике. Дакле, уколико је у питању наведени случај, може да се применити цитирано мишљење Министарства, али, аналогно томе, радни стаж у иностран-

Утврђивање стеченог образовања у судском поступку (ситуација када је архива школе уништена у пожару)

П: Како се поштују у случају када је школа изгорела у пожару, као и њена комплетна архива, а лицу је потребан дубликат сведочанства? Конкретно, како се доказује да је лице завршило средњу школу?

О: Лице може да утврди стечено образовање у судском поступку, у смислу чланова 84. и 85. Закона о средњем образовању и васпитању („Сл. гласник РС” бр. 55/2013, 101/2017, 27/2018 – др. закон, 6/2020, 129/2021 и 92/2023), који гласе:

„Члан 84:

Лице које нема јавну исправу о стеченом образовању, а евиденција о томе, односно архивска грађа је уништена или нестала, може да поднесе захтев надлежном суду, ради утврђивања стеченог образовања.

Захтев из става 1. овог члана садржи доказе на основу којих може да се утврди да је то лице стекло одговарајуће образовање и потврду да је евиденција, односно архивска грађа уништена или нестала.

Потврду да је архивска грађа уништена или нестала издаје школа у којој је лице стекло образовање или друго правно лице које је преузело евиденцију, односно архивску грађу. Ако нико није преузео евиденцију, односно архивску грађу, потврду издаје Министарство.

Члан 85:

Решење о утврђивању стеченог образовања лицу из члана 84. овог закона доноси надлежни суд у ванпарничном поступку, на основу писмених доказа.

Решење којим се утврђује стечено образовање замењује јавну исправу коју издаје школа.”

ПРЕКРШАЈНО ПРАВО

Привремено одузимање возила као предмета прекршаја

П: С обзиром на то да су стигли на снагу измене у Закону о безбедности саобраћаја, шта се догађа у случајевима када је возило које је

у власништву правног лица или лизинџ куће привремено одузето од запосленог који ишће је начинио саобраћајни прекршај? Како треба да поступи власник возила?

О: Полиција је, по Закону о безбедности саобраћаја на путевима, овлашћена да привремено одузме возило као предмет прекршаја, с тим што привремено одузимање може да траје до окончања поступка пред надлежним (у овом случају прекршајним) судом.

Власник возила којим је управљао запослени због чије је радње возило привремено одузето може да:

1) чека окончање прекршајног поступка и одлуку суда о привремено одузетом возилу, при чему има право на жалбу уколико је возило одузето судском одлуком, а у случају да се возило правоснажно трајно одузима, може да остварује право на накнаду штете од учиниоца прекршаја;

2) без одлагања суду поднесе имовинско-правни захтев тражећи повраћај ствари и/или накнаду штете због немогућности коришћења возила (нпр. за обављање делатности), позивајући се на то да нема основа за изрицање мере одузимања возила јер као власник возила нити омогућава нити подстиче учиниоца на извршење новог прекршаја – пошто је претпоставка да је возило дато запосленом да би обавио неки посао за предузеће, а не да би чинио прекршаје.

Сигурно је да власник возила његовим некоришћењем за основну намену (било да се њиме обавља делатност правног лица било да се изнајмљује корисницима уз накнаду) трпи штету све док је оно привремено одузето. Зато би могао да се ради враћања возила обрати:

а) полицији – да би се возило вратило пре окончања поступка јер је у Закону наведено да привремено одузимање возила може да траје до окончања поступка пред надлежним судом, а не да мора да траје толико;

б) суду ком је полиција поднела захтев за покретање прекршајног поступка, тражећи да се поступа хитно јер је у суштини изречена привремена мера (одузимања возила), а власник возила нема државину на својој ствари због могуће прекршајне радње возача.

Закони који регулишу односе унутар људске заједнице, која би требало да буде по мери сваког појединца, тичу се различитих сегмената свакодневног живота. Међу тим сегментима посебну улогу у очувању и усавршавању људске цивилизације имају изванредна дела људског духа по којима би се требало равнати, као што из оних негативних треба учити. У новој рубрици „Поводом...” бавићемо се баш тиме – значајним датумима, историјским преокретима, заслужним личностима и пресудним документима, као и њиховим утицајем на измене и усавршавање прописа.

Поводом Међународног дана шале 1. априла

Пореклу Дана шале, значају смеха као људског права и прописима којима је то право регулисано, уз представљање случајева који су имали судски епилог, посвећен је овај текст.

„Дан без смеха је протраћен дан” – Чарли Чаплин

Људи са израженим смислом за хумор су омиљени у друштву, чини се и да лакше подносе свакодневицу јер живот боје и неким другим бојама осим сиве. Слободније им прилазимо и осмехом дочекујемо јер нам то и пружају. И заиста, ако је ико могао то да зна, могао је симбол потребе да се живот гледа кроз осмех – Чарли Чаплин, и треба да му верујемо да је онај дан који нам прође а да се ниједном нисмо од срца насмејали сигурно изгубљен улудо. Јасно је сваком са иоле животног искуства да смех не мора увек да буде знак среће и раздраганости, него се њим и бранимо, као да бисмо тако могли да отерамо надошлу тугу, увређеност или разочарање. Некада је смех извештачен до лажи, и нема особе којој такав дар није бар једном био упућен, али и која га сама није упутила онда када се није добро осећала у својој кожи. Чињеница је да сви воле да се смеју и да би живот заиста био добар када би сви свакога дана имали разлога да развуку усне у осмех, али и када смех не би био усмерен на другог, него на живот сам и нас у њему, а разлика је велика.

Ако изузмемо приватне разговоре и вице-ве, који се врло брзо забораве, у оквире све-

га онога што се хумором и смехом означава сврставају се прво комедиографска дела, која се изводе у позоришту. Како је места мало, а таква светска продукција обимна, ограничавамо се само на домаће тле. У Србији, наиме, постоји линија развоја изузетних стваралаца од Јована Стерије Поповића, преко Бранислава Нушића, до Душана Ковачевића. Ни филм ни серијски програм не заостају по квалитету, као што је пародија на кључне моменте из српске историје „Црни Груја”. Ту су затим хумористичке и сатиричне ТВ емисије („Топ листа надреалиста”, „ББ шоу”), политичка сатира („24 минута са Зораном Кесићем”, „ПЉиЖ” или ТВ луткарска емисија „Никад извини”), или најстарија забавно-хумористичка емисија „Караван”, која се емитује на таласима Првог програма Радио Београда, или од 1978. „Индексово радио позориште” као једносатна радио комедија. У новије време врло је популарна представа „Велика сеоба архиватора” коју изводи трио који је осмислио и изводи хумористички серијал „Државни посао”. У новије време појавили су се посебни формати посвећени комичарима, прво у склопу других формата, као што је емисија „Вече са Иваном Ивановићем”, а затим и посебна емисија „Реци 8”, у којој осморо комичара из земље и

жига. Укрштање пародије и права интелектуалне својине – и ауторских права и жига – био је предмет растућег корпуса правних и интердисциплинарних наука, а доступне су и опсежне упоредне анализе релевантне судске праксе из различитих региона.

Поред тога, нека од најважнијих питања тичу се и **збијања шала на радном месту**, тј. како је законима о раду регулисано прављене првоаприлских шала на радном месту, када се сматра да је шала прешла границу и могу ли шале на радном месту да се сматрају мобингом, али и да ли послодавац може да забрани шале на радном месту. У САД негативни ефекти хумора на радном месту понекад су толико озбиљни да доводе до кршења државних или савезних закона, укључујући поглавље VII Закона о грађанским правима из 1964. године, Закон о старосној дискриминацији при запошљавању из 1967. (АДЕА) и Закон о Американцима са инвалидитетом из 1990 (АДА), при чему су федералне агенције последњих година стално оснаживале примену закона против дискриминације и узнемиравања.

У Републици Србији једини закон који садржи одредбе које се односе на неприкладан хумор у неком облику јесу одредбе из **Закона о спречавању злостављања на раду**. Наиме, у члану 6. тог закона прописано је да је злостављање свако активно или пасивно понашање према запосленом или групи запослених код послодавца које се понавља, а које за циљ има или представља повреду достојанства, угледа, личног и професионалног интегритета, здравља, положаја запосленог и које изазива страх или ствара непријатељско, понижавајуће или увредљиво окружење, погоршава услове рада или доводи до тога да се запослени изолује или наведе да на сопствену иницијативу раскине радни однос или откаже уговор о раду или други уговор. Осим тога, у смислу истог закона злостављање је и подстицање или навођење других на понашање из става 1. наведеног члана, при чему се извршиоцем

злостављања сматра послодавац са својством физичког лица или одговорно лице код послодавца са својством правног лица, запослени или група запослених код послодавца, који врши злостављање из ст. 1. и 2. тог члана.

У свакој шали има мало... шале?!

Свима је позната изрека да у свакој шали има мало истине, али би, ако је реч о врхунској шали, пре могло да се каже да у свакој шали има мало шале, а да је скоро у целини заснована на некој истини, тј. на свакодневним догодовштинама и осећањима која лако препознајемо, на интелигентном повезивању између познатог и непознатог, а не на геговима и ружним речима. Истина никада не може да буде усиљена, нити да се осећа лажни смех, она погађа у мету и зато је комична, само треба бити опрезан, на шта нас сви приказани случајеви упућују, коме, када и где упутити такву шалу јер последице могу бити погубне. Како је британски премијер Винстон Черчил рекао, **шала је јако озбиљна ствар**.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

- 1 <https://www.physoc.org/magazine-articles/the-science-of-laughter/>.
- 2 <https://press.uchicago.edu/Misc/Chicago/640914.html>
- 3 Ибид.
- 4 http://www.ikum.org.rs/files/biblioteka/boskovic_pesnicki.pdf
- 5 <https://www.britannica.com/topic/April-Fools-Day>
- 6 <https://www.languageconnections.com/blog/april-fools-day-pranks-from-around-the-world/>
- 7 <https://www.theguardian.com/tv-and-radio/2021/aug/10/cancel-culture-killing-comedy-what-a-joke>
- 8 https://www.cracked.com/article_33789_15-comedians-who-were-fired-went-to-jail-or-worse-for-telling-jokes.html
- 9 <https://www.politika.rs/scc/clanak/559252/italija-zabava-policija>
- 10 https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/wp-content/uploads/2023/06/GFoE_HUMOR.pdf
- 11 Ибид.
- 12 Ибид.
- 13 Ибид.

Осим тога што се људска свест развијала и усложњавала развојем језика, унапређујући могућности споразумевања међу људима, развијала се и читава људска заједница, што је рађало потребу за увођењем реда у свакодневни живот на свима прихватљив, функционалан и разумљив начин. Тај ред постигао се устројавањем правила, односно закона, а закони свеукупно чине правни систем једне државе. Циљ ове рубрике је да укаже на то како језик и његове особености утичу на формулисање и касније тумачење законских норми, као и каква је улога вештачења заснованих на језику у истражним и судским процесима.

Вербални хумор са становишта форензичке лингвистике

Након лингвистичке анализе стендап наступа Стивена Рајта следи приказ случајева у којима су неслане шале, како комичара тако и до тад анонимних грађана, довеле до сложених последица, уз посебан осврт на улогу форензичких лингвиста у анализи таквих случајева.

Одлике језика вицева и шала

Рубрику „Поводом” у овом броју „Леге артиса” посветили смо различитим облицима смеха, његовом дефинисању и значењу, као и прописима којима је право на смех регулисано, тако да је овај текст његова својеврсна допуна. Разни лингвисти већ су се бавили најразличитијим врстама хумора, при чему је стендап, о коме ће овде бити реч, само једно поље те области. Комичари се у својим наступима могу служити игром речи, исмевањем и личним анегдотама.

Колико је смех дуго интригирао најразличитије стручњаке такође смо приказали у другој рубрици, кроз дефинисање појма хумора и смеха са медицинске, филозофске и социолошке стране. У једној студији др филозофије Џанин Шварц са Филозофског факултета Универзитета Сарланд ауторка се бавила разликом између причања вица у дијалогу са једном или више особа и стендап комедије, када се извођење састоји од монолога пред публиком, при чему је посебно истакла важност идентитета комичара и његове вештине, али и реакцију публике у виду смеха. Хумор обично изазива смех и тај смех је

резултат нечега што се дешава неочекивано или што је потпуно ирационално, нелогично, неразумно или крајње преувеличано. Мекги тврди да је „несклад кључан за сваки хумор” и стога ставља фокус на теорију несклада, о којој је такође било речи у рубрици посвећеној 1. априлу. Фрај наглашава да хумор настаје из смешних ситуација које се састоје од неколико парадокса, а да хумор постаје очигледан тек када поента или било која друга кључна информација послужи да се ти парадокси разреше на неочекиван начин¹.

У испитивању унутрашње структуре шале ауторка поменуте студије ослонила се на став америчког лингвисте Чарлса Хокета², који је у студији „Са становишта језика” (енг. *The View from Language*) изјавио да шала има три различите компоненте:

- 1)** формирану развијену причу (енг. *build-up*), као уводну реченицу која представља оријентацију и велики део компликоване радње;
- 2)** преокрет (енг. *pivot*) – означава реч или фразу око које се ствара двосмисленост;
- 3)** поенту (енг. *punch line*) – служи да се закључи шала и често уводи „конфликтну тачку гледишта или потпуно нову сцену”, па стога представља ефекат изненађења за публику и одговорна је за њихову забаву.

вања, које је заштићено чланом 10. ЕКЉП и јуриспруденцијом Европског суда за људска права. Апелациони суд је 21. марта 2007. одбацио жалбу и потврдио осуђујућу пресуду, констатујући да дела окривљеног нису обухваћена чланом 10. јер је желео да наруши углед градоначелника. Након што је Да Силва 17. септембра 2007. године пред ЕСЉП поднео захтев да Португал оспори своју осуду за клевету, 12. новембра 2008. године ЕСЉП сматрао је да је пријава прихватљива и прихватио је да испита случај.

Судбина комедије у поплави политичке коректности

Сви наведени случајеви, а и бројни други из исте студије, указују нам на то да је веома танка линија између слободе мишљења, говорења и смејања на одређене теме и кршења туђих права на уважавање личности, са свим њеним карактеристикама. Међутим, једнако важно је и питање докле треба форсирати политичку коректност јер се сваки хумор и оснива на уочавању недоследности, бизарности, неједнакости и других необичности свакодневног живота, након чега се она истиче у причи коју изводи комичар. Може ли смех да утихне потпуно ако доследно и без изузетка пратимо коректност, или је боље

ослонити се на још увек уважену препоруку судова из поменуте студије, која је објашњења у тексту „Поводом” у овом броју часописа, да облике хумористичког говора треба другачије третирати и додатно тумачити у посебним случајевима, при чему је улога форензичких лингвиста више него очигледна и важна.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

- 1 Linguistic Aspects of Verbal Humor in Stand-up Comedy, sa linka: <https://d-nb.info/1002728533/34>
- 2 Linguistic Aspects of Verbal Humor in Stand-up Comedy, sa linka: <https://d-nb.info/1002728533/34>
- 3 Са линка: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://izdanja.filmak.ni.ac.rs/casopisi/2016/download/2051_3fa75f91f7bc4b8cf2e70327043c100e&ved=2ahUKEwjXyZ__0JGFAxU0gv0HHbZnDHkQFnoECBAQAQ&usg=AOvVaw1OQOvRW0AH4032mCiXM0nL
- 4 Linguistic Aspects of Verbal Humor in Stand-up Comedy, sa linka: <https://d-nb.info/1002728533/34>
- 5 Ибид.
- 6 <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/tv/news/rowan-atkinson-netflix-cancel-culture-b2104759.html>
- 7 „Speech Act of Indonesian Stand Up Comedian that Potentially Implicated to Racist Problem” (Linguistic Forensic Analysis), са линка <https://ejournal.unp.ac.id/index.php/humanus/article/view/109638>
- 8 https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/wp-content/uploads/2023/06/GFoE_HUMOR.pdf
- 9 <https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/cases/alves-da-silva-v-portugal/>

Прејлед јройиса...

ИЗДАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

ПРАВОСУЂЕ

■ Одлука Уставног суда РС број IУо-4/2021 (Статут Адвокатске коморе Србије) („Сл. гласник РС” бр. 22/2024 од 20. 3. 2024)

■ Правилник о поступку за утврђивање дисциплинске одговорности судија и председника судова („Сл. гласник РС” бр. 24/2024 од 22. 3. 2024)

РАДНИ ОДНОСИ

■ Правилник о изменама Правилника о утврђивању радних места, односно послова у управи за извршење заводских санкција на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем („Сл. гласник РС” бр. 16/2024 од 1. 3. 2024)

■ Споразум о продужењу рока важења Посебног колективног уговора за делатност путне привреде Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 17/2024 од 6. 3. 2024)

ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

■ Правилник о измени Правилника о обрасцима извештаја о управљању амбалажом и амбалажним отпадом („Сл. гласник РС” бр. 14/2024 од 23. 2. 2024)

■ Правилник о изменама Правилника о пријављивању намере и издавању одобрења за обављање радијационих делатности („Сл. гласник РС” бр. 16/2024 од 1. 3. 2024)

■ Правилник о врстама отпада за које се може поднети захтев, дозвољеним поступцима и технологијама третмана за врсте отпада и другим посебним елементима за одређивање престанка статуса отпада („Сл. гласник РС” бр. 19/2024 од 13. 3. 2024)

ВОДОПРИВРЕДА

■ Правилник о допунама Правилника о условима у погледу техничко-технолошке опремљености и организационе и кадровске оспособљености за обављање послова у области управљања водама, као и о начину вођења евиденције издатих и одузетих лиценци („Сл. гласник РС” бр. 24/2024 од 22. 3. 2024)

■ Правилник о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и њиховог утицаја на реципијент и садржини извештаја о извршеним мерењима („Сл. гласник РС” бр. 18/2024 од 8. 3. 2024)

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

■ Уредба о условима за утврђивање купопродајне цене стана на појединачним локацијама за припаднике снага безбедности („Сл. гласник РС” бр. 16/2024 од 1. 3. 2024)

■ Уредба о измени Уредбе о начину, поступку и процедурама продаје станова и утврђивања редоследа лица која испуњавају прописане услове за куповину стана под повољнијим условима у оквиру пројекта изградње станова за припаднике снага безбедности („Сл. гласник РС” бр. 18/2024 од 8. 3. 2024)

■ Правилник о структури, садржини и начину израде годишњег програма рада установа социјалне заштите („Сл. гласник РС” бр. 18/2024 од 8. 3. 2024)

■ Правилник о методологији за обрачун неплаћеног кућног рада („Сл. гласник РС” бр. 18/2024 од 8. 3. 2024)

■ Правилник о измени Правилника о бањско-климатском опоравку („Сл. гласник РС” бр. 22/2024 од 20. 3. 2024)

ПОЉОПРИВРЕДА, ВИНОГРАДАРСТВО, ШУМАРСТВО, ВЕТРИНАРСТВО

■ Правилник о измени и допунама Правилника о квалитету производа од воћа и поврћа („Сл. гласник РС” бр. 16/2024 од 1. 3. 2024)

■ Одлука о квантитативном ограничењу увоза пољопривредно-прехранбених производа („Сл. гласник РС” бр. 18/2024 од 8. 3. 2024)

■ Правилник о изменама и допунама Правилника о рејонизацији виноградарских географских производних подручја Србије („Сл. гласник РС” бр. 18/2024 од 8. 3. 2024)

Прејлед њројиса...

■ Правилник о изменама Правилника о лиценци за рад геодетске организације и геодетској лиценци („Сл. гласник РС” бр. 21/2024 од 15. 3. 2024)

ДРУГЕ ОБЛАСТИ

■ Правилник о изменама и допуни Правилника о начину контроле пријаве и промене имовног стања у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник РС” бр. 14/2024 од 23. 2. 2024)

■ Листа одобрених супстанци („Сл. гласник РС” бр. 15/2024 од 28. 2. 2024)

■ Уредба о измени Уредбе о нормативима и стандардима расподеле средстава акредитованим научноистраживачким организацијама („Сл. гласник РС” бр. 16/2024 од 1. 3. 2024)

■ Правилник о допунама Правилника о Регистру јавних функционера и Регистру имовине и прихода јавних функционера („Сл. гласник РС” бр. 18/2024 од 8. 3. 2024)

■ Уредба о изменама и допунама Уредбе о непокретностима за репрезентативне потребе Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 21/2024 од 15. 3. 2024)

■ Правилник о допуни Правилника о техничким и другим захтевима за течна горива нафтног порекла („Сл. гласник РС” бр. 21/2024 од 15. 3. 2024)

■ Правилник о радио-опреми („Сл. гласник РС” бр. 24/2024 од 22. 3. 2024)

Нова опција у оквиру нашег електронског издања Прописи.НЕТ

PROPISI.NET | ING-PRO ISSN 1820-4880

моје фасцикле

МОЈЕ ФАСЦИКЛЕ:

Издвојено у мојој фасцикли

Прва фасцикла

Фасцикла за важну тему!

Фасцикла за сваки предмет!

Фасцикла за сваког клијента!

Кликом на издвојите документе (чланке, прописе, правна мишљења, судску праксу, стручне коментаре, образце и уговоре) битне за ваше пословање, како бисте их прикупили на једном месту, у оквиру нове опције „Моје фасцикле”, где им након тога приступате једним кликом.

Уз издвојени документ можете да забележите :

- кључну мисао из чланка, прописа, службеног мишљења, судске пресуде, коментара;
- тумачење прописа, појединог члана прописа, одређеног спорног питања;
- напомену о повезаним прописима са издвојеним документом који су од важности за вас;
- свој коментар или запажање;
- личну напомену за ког клијента је документ битан;
- напомену за који судски, управни или други поступак је документ битан и сл.

Замените стикере, налепнице и белешке разбацане на више места Мојим фасциклама!

Детаљне информације пронађите у оквиру Корисничког упутства, које је доступно у оквиру издања, или контактирајте колеге из Службе промоције и продаје.

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Пословни саветник – штампани часопис:
САВЕТОДАВНИ ЧАСОПИС ИЗ ОБЛАСТИ ФИНАНСИЈА

Јавне набавке и буџети

Грађанско право

Кривично право

Управно право

Привредно право

Радно право

Унакрсни поглед